

M. OLLIKAINEN

RUUHI

Helsingissä Kustannusosakeyhtiö Orava

Tekstin- ja tiedonlouhinta kielletty.
Text and data mining prohibited.

Sivulla 9 on lainattu Juice Leskisen sanoittamaa kappaletta ”3.30”.

© Milla Ollikainen ja Kustannusosakeyhtiö Otava 2026

Kustannusosakeyhtiö Otava
Uudenmaankatu 10, 00120 Helsinki
tuoteturvallisuus@otava.fi

Tekstin- ja tiedonlouhinta kielletty.

ISBN 978-951-1-47502-6

OTAVA
KIRJAPAINO
Keuruu 2026

1

Mies kulki vieraassa metsässä kuin omassaan.

Kuin olisi kulkenut ennenkin saman kuusikon halki, harmaiden ja oksattomien runkojen lomassa vailla tarvetta katsoa, mihin jalkansa asettaa. Hän tunsi metsien puut, ei vain ulkonäöltään vaan ominaisuuksiltaan, tiesi mitä ne tarvitsivat kasvaakseen, missä kukin laji kukoisti ja missä nääntyi.

Tämä kuusikko oli harvinaisen tiheä ja loppusyksyn pilvisenä päivänä täynnä harmaata hämärää, jota tuntui erittyvän ilmaan puiden rungoista. Valtavina mattoina kasvava seinäsammalkin näytti haalistuneelta, lähes värittömältä.

Vaikka metsät olivat yksilöllisiä, ne olivat aina silti enemmän samanlaisia kuin erilaisia keskenään. Samat lajit viihtyivät keskenään, samat maisemat toistuivat, mäntykankaat, lehdot, koivikot, kitukasvuiset suot, rantalepikot.

Mies putkahti äkisti tiheästä kuusikosta paljaaksi hakatulle aukealle ja seisahtui kuin paljastuneena. Hän katseli hetken ympärilleen ja totesi olevansa ainoa virhe muuten täydellisessä maisemassa.

Ihminen oli ainoa, joka sekoitti luonnon ikaikaisen rytmin, sen luonnollisen jatkumon. Astui jatkuvasti yli rajojen, rikkoi sääntöjä ja uhmasi lakeja.

Ihmisyjoukossa ei voinut vain yhdellä vilkaisulla tunnistaa, mitä kukin tarvitsi, mitä kiihkeimmin etsi.

Ihmiset olivat yksilöllisiä ja erilaisia ja samaan aikaan kauhistuttavalla tavalla samanlaisia, niin että kun mies kulki ihmisyjoukossa, hänessä vaihtelivat täydellisen vierauden ja sietämättömän läheisyyden tuntemukset.

Kumpikin tuntui epämiellyttävältä.

Siksikin metsä oli turvapaikka, se oli aina ollut ja olisi hänen jälkeensäkin.

Mies kulki vähän matkaa hakkuuaukion laitaa ja kääntyi takaisin puiden suojaan siinä, missä kuusikko vaihtui sekametsään. Hän tiesi kyllä löytävänsä sopivan puun, kun vain etsisi kärsivällisesti. Metsään ei voinut mennä ottamaan vaan pyytämään, nöyrin mielin. Oli kuljettava kunnioittavasti, katseltava rauhassa ja hiljaa ja tarkasti. Oli kajottava metsään mahdollisimman vähän, astuttava varoen.

Hakkuuaukeaa miehen vasemmalla puolella, metsänrajan takana, vaihtui syvän ojan jälkeen pelloksi, josta oli sängestä päätellen korjattu viljaa aiemmin tänä syksynä. Mies vilkaisi edemmäs pellon laitaan ja näki etsimänsä.

Haavat kasvoivat usein tuollaisina ryppäinä.

Kuin perheinä.

Ajatus vaivasi miestä, vaikka hän tiesikin, mitä hänen oli tehtävä.

Hän asteli metsän suojissa haavikon luo ja alkoi mitailla puita katseellaan. Ne eivät olleet vielä pudottaneet lehtiään, jotka lepativat vienossa tuulessa melkein äänettömästi.

Mies valitsi puun metsän puolelta, jossa sen puuttumista ei ehkä huomattaisi, tai ainakaan kanto ei näkyisi peltomiehen traktoriin asti. Hän kietoi vielä käsivartensa rungon ympärille ja totesi, että haapa oli täsmälleen oikean kokoinen.

Hän laski mielessään kulkemaansa matkaa ja sitä, miten vaikeaa rungon kuljettaminen pois metsästä olisi. Lähimmälle tielle oli matkaa ehkä noin kolmesataa metriä.

Hän raahaisi rungonkappaleen pakettiautonsa luo vaikka paljain käsin.

Mies katsoi ympärilleen ja teki päätöksen, mihin suuntaan puu kannattaisi kaataa. Hän otti sahan selästään, sen hampaat oli edellisiltana teroitettu huolellisesti yksi kerrallaan, ja alkoi sahata puuta poikki tottuneesti ja kärsivällisesti. Terä juuttui runkoon tämän tästä, mutta mies ei hermostunut. Hän sahasi jonkin matkaa kohti rungon keskustaa ja aloitti sitten uudestaan hieman ylempää, muotoili paksuun tyveen lovea, jonka avulla saisi puun lopulta kaadettua.

Kun lovi oli tarpeeksi suuri, mies vaihtoi puolta ja sahasi vastapuolelle hieman pienemmän. Sitten hän laski sahan maahan ja ryhtyi työntämään runkoa. Hän sai käyttää kaikki voimansa, ennen kuin puu antoi periksi. Runko räsähti poikki ja kuului humahdus, kun haapa leikkasi ilmaa ja kaatui rysähtäen.

Mies hengitti hetken rauhassa syyskesän raikasta ilmaa, ennen kuin kävi puun viereen makaamaan. Hän asetti jalkateränsä katkenneen tyven kohdalle ja laittautui kiinni runkoon koko pituudeltaan. Maa ei tuntunut kostealta vaatteiden läpi, kesä oli ollut kuiva ja lämmin. Hetken aikaa hän katsoi liikkumatonta pilvimattoa, jossa oli paikoin tummanharmaita läikkiä, ja suri puuta, jonka oli juuri surmannut.

Sitten hän ojensi kätensä vartalon jatkoksi ja taivutti niskaansa, jotta näki, mihin kämmenet ylettivät. Puun pinnassa oli siinä kohdassa pieni tunnistettava kyhmy.

Siitä hän sahaisi rungon kahtia.

2

Paula oli istunut toimistossaan jo melkein kaksi tuntia, aamu-kuudesta lähtien. Hän oli enimmäkseen selaillut kotimaisia uutispalstoja ja keittänyt epähuomiossa kokonaisen pannullisen kahvia, vaikka oli yksin paikalla. Tunnollisuuttaan hän oli juonut ainakin neljä kupillista ja saanut koko päivän annoksen kofeiinia jo ennen varsinaisen työajan alkamista.

Mutta ehkä hän nyt pysyisi hereillä ilman, että olisi etsittävä talosta jokin tyhjä toimisto tai välinevarasto, jossa saattoi ottaa rauhassa pienet torkut kenenkään näkemättä. Kukaan ei ollut yllättänyt häntä siinä tilanteessa – vielä.

Paula oli alkanut herätä täysin virkeänä aamuöisin, yleensä neljän aikoihin mutta joskus aikaisemminkin. Aluksi hän oli yrittänyt jatkaa unia väkisin, pyörinyt sängyssä kolmekin tuntia ja nukahtanut uudestaan vasta juuri ennen herätyskellon soimista. Mikään ei tuntunut auttavan. Ei ollut väliä, mihin aikaan hän kävi nukkumaan, ei sillä mitä söi ja joi tai teki illalla, yrittikö hän rasittaa itseään vai päinvastoin rauhoittua ajoissa, hän oli kokeillut jo kaikkea.

Paitsi lääkkeitä, niitä hän ei halunnut ottaa. Ei uni- eikä mielialäläkkeitä, eikä varsinkaan rauhoittavia, vaikka hän ymmärsi

kyllä, että luultavasti kyse oli sekä henkisestä stressistä että syvästä masennuksesta.

Tallinnalaisen lääkärin mukaan Paulan oireet viittasivat siihen, että hänen sairautensa oli etenemässä. Oli mahdotonta sanoa etukäteen, mitä se juuri Paulan kohdalla lopulta tarkoittaisi. Mutta sitten kun oireet leviäisivät nieluun, hän ei kykenisi enää peittämään niitä.

Silloin hänen pelinsä poliisina olisi pelattu.

Niin ei saisi käydä, ei ihan vielä. Hänellä oli vielä yksi tärkeä tehtävä.

Joka tapauksessa kaikkein pahinta oli nukahtaa juuri ennen kellon soimista, ja siksi Paula oli alkanut nousta reippaasti ylös aina silloin kun sattui heräämään, yrittämättä enää saada väkisin unta. Tänään hän oli herännyt täysin virkeänä tasan 3.30. Kun hän oli nähnyt kellonajan puhelimestaan, hän oli ensimmäiseksi muistanut Juicen samannimisen kappaleen. Se kertoi kai rakkautesta, mutta Paulan mielestä liikuttavin oli kappaleen toiseksi viimeinen säe.

Tänään liikenteessä kuolee jonkun teräsvartalo.

Lauluntekijä oli viitannut teräsvartalolla ehkä ajoneuvoihin, mutta Paula ajatteli laulun kuullessaan ihmisiä, heidän lujuuttaan ja haurauttaan, heidän pehmeitä ja toisaalta kovia teräsvartaloitaan, kestäviä ja samaan aikaan haavoittuvia. Hän oli urallaan nähnyt kaikenlaisia vartaloita, joista elämä oli onnettomuuden tai väkivallan seurauksena kaikonnut, pieniä ja isoja ja kauniita ja kuluneita, mutta viime aikoina hän oli ajatellut eniten omaansa.

Se oli aina ollut niin voimakas, kuin terästä, mutta nyt se oli pettämässä hänet.

Jossain kaukana käytävällä kävi ovi. Tietokoneen kello näytti kymmentä vaille kahdeksaa.

Paulaa hymyilytti. Näinä varhaisina aamuina toimistossa hän oli huomannut, että Karhu tuli töihin aina kymmenen minuuttia ennen vuoron alkamista, lähes minuutilleen. Ovi kävi jälleen, nyt lähempänä, ja Paula kuuli Karhun askeleet, kun tämä käveli pöytänsä ääreen. Hän näki mielessään, miten mies riisui reppunsa, asetti sen roikkumaan toimistotuolin selkänojalle, kuten aina, otti sitten takkinsa pois ja ripusti sen pystyaulakkoon arkistokaapin viereen, riisui sitten vielä kenkensä ja työnsi ne pöydän alle.

Se oli tapa, jota kukaan muu ryhmässä ei ymmärtänyt, sillä kukaan muu ei riisunut toimistossa kenkiään. Karhun sukkien täytyi olla aina päivän päätteeksi likaiset ja monesti myös märät, koska hän riisui kenkensä myös talvella.

Ilman kenkiä pitkä ja roteva Karhu pystyi liikkumaan toimistossa hyvin äänettömästi - kuin valtava aave, Hartikainen oli joskus sanonut. Nytkin Karhu työnsi päänsä yhtäkkiä ovenraosta, kun Paula luuli hänen tassutelleen ensimmäiseksi keittiöön keittämään kahvia, kuten yleensä.

”Taas täällä”, Karhu sanoi.

”Huomenta.”

”Niin joo, huomenta, anteeksi”, Karhu sanoi ja näytti niin nololta, että Paulaa nauratti.

”Otatko kahvia?” Karhu kysyi.

”Ei kiitos. Olen juonut jo liikaakin. Pannussa on varmaan vielä jäljellä, mutta keitin on varmasti sammunut jo ajat sitten.”

Karhu hymähti mutta jäi vielä ovenrakoon ja katsoi Paulaa jotenkin tutkivasti. Hän olisi selvästi halunnut kysyä jotain, mutta Paula käänsi katseensa takaisin ruudulle ja uutiseen somevaikuttajasta, josta ei ollut koskaan kuullutkaan eikä iltapäivälehden jutun perusteella tämän enempää halunnutkaan kuulla, mutta hän luki uutisen kokonaan ennen kuin nosti katseensa. Karhu oli poistunut ovelta äänettömästi.

Hartikainen oli jäänyt keväällä sairauslomalle, joka johtaisi lopulta ennenaikaiselle eläkkeelle. He eivät saisi ryhmään uutta jäsentä, ennen kuin Hartikaisen eläkkeelle jäämisestä tulisi virallista. Päällikkö oli tarjonnut sairausloman ajaksi sijaista, mutta Paula ei ollut halunnut ketään. Se vie enemmän resursseja kuin tuo, Paula oli perustellut. Osittain se piti paikkansa, väliaikaisesti ryhmään tuleva työntekijä oli aina pieni riski. Oli helpompi keskittyä töihin tuttujen ihmisten kanssa ja tehdä mieluummin vaikka hiukan ylitöitä kuin ajaa sisään joku vieras, joka saattoi pahimmillaan olla sosiaalisesti hankala ja sotkea koko ryhmän dynamiikan. Ja siinä vaiheessa, kun sijainen viimein alkaisi sopeutua ryhmään ja ryhmä häneen, määräaikainen komennus olisi ehkä jo ohi.

Mutta Paula ei myöskään halunnut joutua päivittäin vieraan ihmisen tarkkailun alaiseksi. Oireita tuntui ilmaantuvan enemmän tilanteissa, joita hän ei voinut hallita; tutussa ympäristössä tuttujen ihmisten joukossa hän pystyi rentoutumaan. Tai siltä hänestä ainakin tuntui.

Sitä paitsi ryhmädynamiikka oli jo muutenkin muutoksessa, kun Hartikainen oli poissa. Hartikainen ei ollut kovin teräväpäinen, mutta hän oli kuitenkin ollut porukan kokenein poliisi. Lisäksi Paula oli vasta Hartikaisen lähdettyä tajunnut, että juuri häneltä Karhu ja Renko olivat uskaltaneet kysyä tyhimmätkin kysymyksensä, mikä oli työn kannalta hyvin tärkeä asia.

Uskalsivatko muut kysyä tyhmiä Paulalta ja jos eivät, jäivätkö tärkeimmät kysymykset nyt kokonaan esittämättä?

Alkusyksy oli onneksi ollut hiljainen, ja he olivat tutkineet vain paria helppoa rutiinitapausta. Päällikkö oli ohjannut vaikeampia juttuja toistaiseksi muille, vaikka Paula oli vakuuttanut, että he pystyivät kyllä työskentelemään entiseen tapaan. Salaa hän oli kuitenkin ollut tyytyväinen, että työpaine oli pienempi.

Nyt käytävältä alkoi kuulua Rengon ääni, vielä vaimeana. Mies puhui ilmeisesti puhelimesta, ja pian ääni voimistui, kun hän avasi toimiston oven ja tervehti ohimennen Karhua, joka vastasi murahduksella. Kuului tömähdys, ja taas Paula näki mielessään tilanteen toisessa huoneessa: miten Renko piteli puhelintaan olkapään ja korvan välissä ja samalla kiskoi takkia päältään ja puhui vaimolleen, kuten usein aamuisin heti töihin tultuaan, kun vaimo soitti jotakin mitättömältä kuulostavaa asiaa. Se sai Paulan aina ajattelemaan tyytyväisenä sitä, ettei ollut parisuhteessa. Ja häntä huvitti ajatella, miten Karhu tuijotti nyt tietokoneensa ruutua näennäisen tyyneesti mutta mulkaisi välillä Renkoa, joka ei edelleenkään ymmärtänyt mennä puhumaan yksityispuhelujaan jonnekin muualle.

Karhu ja Renko eivät olleet onnistuneet vielääkään löytämään yhteistä säveltä, ja nyt Paula oli yksin puskurina heidän välissään. Hän ei ollut sellainen huulenhieittäjä kuin Hartikainen, jonka näennäiset latteudet puhalsivat ilmaa kireisiin tilanteisiin.

Nyt Paulankin puhelin alkoi vilkkua. Näytöllä luki päällikön nimi. Paula veti henkeä ennen kuin vastasi.

Hän oli pelännyt jokaista päällikön soittoa jo kohta vuoden ajan, siitä asti, kun oli onnistunut väärentämään omiin tietoihinsa puhtaan lääkärintodistuksen. Kaiketi asiakirja oli mennyt läpi eikä vaaraa enää ollut, sillä ei kai kukaan tutkinut vanhoja lääkärintodistuksia. Silti Paula odotti joka kerta päällikön soitessa jääneensä kiinni.

”Huomenta”, hän vastasi puhelimeen mahdollisimman neutraalilla äänensävyllä.

”Onko koko ryhmä jo paikalla? Ja ai niin, huomenta”, päällikkö sanoi.

Hän kuulosti hetken yhtä nololta kuin Karhu aiemmin samana aamuna. Paula rentoutui ja naurahti.

”On, Renkokin on jo tullut.”

”Hyvä. Ajakaa Vuosaareen mahdollisimman nopeasti. Merestä on löytynyt lapsi.”

3

Merenranta oli kuin harmaan sävykartta rautakaupassa. Pilvet roikkuivat raskaina, tummina ja muodottomina läiskinä vaalean taivaan alareunassa. Niiden ja meren välissä oli kapea valoisa viiru, ja veden tyyni pinta oli huomaamattominta kuviteltavissa olevaa sävyä.

Paulalle tuli mieleen hänen oma kotinsa, jonka oli itse remontoanut. Hän oli valinnut mahdollisimman neutraaleja värejä, paljon harmaata. Se oli tuntunut järkevältä siinä mielessä, että jos hänen tai hänen poikansa pitäisi joskus myydä asunto, mikään ei häiritsisi mahdollisia ostajia. Joskus katsellessaan harmaita seinäänsä Paula kuitenkin ajatteli, että olisihan hän voinut valita toisinkin eikä joidenkin kuvitteellisten ihmisten mielen mukaan, jotka eivät merkinneet hänelle mitään.

Paula oli päättänyt jättää Karhun toimistolle ottamaan vastaan tietoja paikan päältä ja tekemään koneella tarvittavia hakuja. Karhu oli näyttänyt siltä, että olisi halunnut protestoida, vaikka tiesi varmasti olevansa siinä hommassa järjestelmällisempi ja muutenkin parempi kuin Renko, joka taas oli parempi havainnoimaan ympäristöä ja jututtamaan ihmisiä.

Ainakin yleensä.

Renko oli ajanut koko matkan harvinaisen hiljaisena, ehkä siksi, että perillä heitä odotti kuollut lapsi. Mutta Renko oli ollut viime kuukausina ylipäänsä tavallista hiljaisempi. Paula oli parikin kertaa pyytänyt häntä töiden jälkeen oluelle aikeenaan kysellä kuulumisia, joita tämä ei enää kertonut auliisti ja pyytämättä, kuten aina aiemmin. Renko ei kuitenkaan ollut lähtenyt, oli kuulemma mentävä töistä suoraan kotiin, ja sen Renko oli molemmilla kerroilla sanonut jotenkin poissaolevasti kertomatta tarkemmin, miksi kotiin oli niin kiire. Heikin kuviakaan hän ei ollut pitkään aikaan esitellyt tai kertonut ylpeänä taaperonsa edesottamuksista.

Aiemmin Paula oli aina halunnut ajaa töissä itse, mutta sairauden etenemisen vuoksi hän oli alkanut pelätä, että hänelle tapahtuisi jotain; että käsistä katoaisi yhtäkkiä tunto eikä hän pystyisi kääntämään rattia oikealla hetkellä.

Oli sietämätön ajatus, että joku joutuisi kärsimään siitä, että hän salasi sairauttaan. Hän toimi muutenkin jo vastoin kaikkia sääntöjä.

He ohittivat kesäravintolan, joka ei enää näin lokakuussa ollut avoinna. Ravintolan ikkunat ammottivat tyhjyyttään, ja terassin aurinkovarjot olivat supussa. Kaikki ulkokalusteet oli viety pois, mutta kukkalaatikot olivat paikoillaan terassia reunustavien kaiteiden päällä. Muutama sitkeä kasvi ojensi vielä varttaan muusaan pieniä väripilkkuja, toissa yön myrskystä selvinneine terälehtineen.

Uimarannan molemmin puolin oli hoidettua, puisto- maista aluetta, jossa oli istutuksia, kävelyreittejä ja piknik-pöytiä sekä erilaisia urheilukenttiä, joilla saattoi pelata koripalloa, rantalentistä ja padelia. Nyt nekin olivat autioina, mutta kävelyreiteillä näkyi lenkkeilijöitä ja koiranulkoiluttajia. Kou-

rallinen kaiketi sattumalta paikalle osuneita ihmisiä oli jäänyt tarkkailemaan tilannetta rannalla. He pitivät puhelimiaan eteen ojennettuina ja kuvasivat venelaiturin kylkeen ajettua merivartioston venettä. Poliisimaija oli onneksi ajettu aivan laiturin eteen niin, että se peitti suurimman osan näkyvyydestä. Maijan perään oli pysäköity ambulanssi, jonka takaovet olivat auki. Sisällä istui selin hahmo, jonka harteille oli levitetty hopeanvärinen avaruuslakana.

Yksi töllistelijöistä alitti venelaiturille johtavan käytävän poikki vedetyn poliisinauhan ja lähestyi ambulanssia puhelin ojossa.

”Ai että kun tekisi mieli pamputtaa”, Paula sanoi, ja Renko hymähti.

Paula vihasi kaikkea sosiaalista mediaa vaikka ymmärsi myös sen, että kun se kerran oli olemassa, sitä piti vain yrittää käyttää hyväksi. Joissakin tapauksissa sosiaalisen median nopeasta tiedonlevityksestä oli ollut rikosten selvittämisessä aivan ratkaisevaa hyötyä. Mutta monesti hyöty oli laihempi kuin haitta. Luultavasti tälläkin kertaa pitkin internetiä oli ehditty ihmetellä uimarannan tapahtumia jo ennen kuin Paula oli niistä edes kuullut.

Kun Renko pysäköi poliisinauhan eteen, maijasta nousi ulos poliisi, joka tuli hätistelemään ambulanssia kuvannutta nuorta miestä etäämmälle. Tämä luikki nolon näköisenä väkijoukon sekaan.

”Osasi sentään hävetä”, Paula sanoi.

”Tuskinpa”, Renko sanoi kuivasti.

He tervehtivät ulos päästyään miespoliisia, joka näytti melkein yhtä nololta kuin pois hätistely teini.

”Pahoittelen äskeistä”, hän sanoi. ”Ajattelin, että tuo nauha pitäisi uteliaimmatkin kaukana.”

”Parempi varmaan pysyä sitten tässä”, Paula sanoi.

Ambulanssissa istuvan hahmon takaa kurkisti nuori nais-hoitaja nähdäkseen, ketkä pyrkivät laiturille. Paula esittäytyi ja kysyi, miksi ambulanssin ovet olivat auki.

”Nyt näkyy kaikki ihan suotta tuonne ohikulkijoille.”

”Me saadaan vähän paremmin raitista ilmaa ja happea tässä”, hoitaja sanoi teennäisen reippaasti ja työntyti liikkumattoman hahmon ohi ambulanssin takaovelle.

”Shokissa”, hän sanoi Paulalle hiljaa. ”Oli tulla hysteeriseksi, kun yritin sulkea oven.”

”Kuka hän on?” Paula kysyi.

”Toinen ruumiin löytäneistä melojista. Hänen miehensä on vielä tuolla merivartioston veneessä.”

”Onko oikeuslääkäri jo paikalla?”

”Taisi tulla jo ennen meitä. Meidäthän hälytettiin tänne vain näiden melojien takia. Olivat kylmissään, ja tämä toinen ei ole pukahtanut ilmeisesti sanaakaan ruumiin löytymisen jäl-keen.”

”Hän on sentään elossa”, Renko sanoi tökerösti. ”Että jospa se siitä.”

”Niin, häntäkin saatetaan joutua kuulemaan mahdollisimman pian”, Paula selitti ja vilkaisi Renkoa, joka katsoi jo muualle eikä näyttänyt enää kuuntelevan.

”Jos me vielä lämmitellään tässä vähän ensin”, hoitaja sanoi taas sillä samalla reippaalla äänensävyllä, jolla rauhoitettiin vanhuksia ja lapsia, ja iski silmää.

Paula kiitti hoitajaa ja kiirehti ehtiäkseen laiturille yhtä aikaa Rengon kanssa, jotta tämä ei jatkaisi outoa töksäyttelyään. Miten hän ei ollut aiemmin havainnut, että Renko ei ollut lainkaan oma itsensä?

Millainen esihenkilö hän oikein oli?

Sairas esihenkilö, Paula ajatteli. Sairas poliisi, jonka ei edes pitäisi olla enää töissä.

Hän lupasi mielessään keskittyä Renkoon heti, kun siihen olisi aikaa. Nyt ei ollut – ja kun Paula viimein maijan ohitettuaan näki kauas leveän venelaiturin päähän, kaikki muu unohtui.

He pysähtyivät hetkeksi kuin yhteisestä päätöksestä katsomaan valkoiseen haalariin pukeutunutta oikeuslääkärää, tai oikeastaan sitä, minkä ylle tämä oli kumartunut.

Näytti siltä kuin laiturille olisi nostettu uppotukki. Sitä oli kuitenkin jollain tavalla veistetty, ja kävellessään lähemmäksi Paula huomasi, että runko oli koverrettu ontoksi.

”Se on ruuhi”, Renko sanoi yhtäkkiä. ”Olen nähnyt tuollaisen aiemmin vain kuvissa. Se on vanha veneentekotapa, joka tunnetaan ympäri maailmaa.”

Nyt Renko kuulosti innostuneelta, mutta sekin tuntui rässä tilanteessa oudolta. Paulaa ei kiinnostanut vähääkään itse vene vaan se, mikä pilkisti oikeuslääkärin käsivarsien välistä.

Lapsen kapea, sinertävä jalkaterä.

Kyyneleet kihosivat yllättäen Paulan silmiin. Hän räpytteli ne nopeasti pois.

Toinen poliisipartion konstaapeleista piteli pressua näköesteenä laiturin reunalla, toisen puolen peitti merivartioston alus. Sen ikkunassa liikehti lisää väkeä.

Oikeuslääkäri vilkaisi tulijoita ja nousi ylös. Hän näytti hämmentyneeltä; Paula oli tavannut hänet monilla keikoilla aiemmin, ja yleensä hän hoiti asiansa varsin eleettömästi.

Nyt Paula näki kuolleen lapsen kokonaan. Tytöllä oli pitkät vaaleat hiukset, jotka oli letitetty vanhanaikaiseen tapaan siten, että lettien lomassa kulki valkoinen nauha, joka oli solmittu kauniille rusetille. Hänellä oli yllään vain valkoinen hihatton mekko,

joka näytti lakanakankaasta itse tehdyttä. Kangas oli kastunut läpimäräksi ja liimautunut tytön hoikkaan vartaloon, ja mekon helma ulottui juuri ja juuri yli polvien, jotka piirtyivät luisevina näkyviin.

Ruumis sinersi kauttaaltaan, tytön huulet olivat miltei mustat.

He katsoivat lasta hetken etukumarassa kuin saattoväki hautajaisissa. Sitten oikeuslääkäri rykäisi.

”Tyttö on noin viisivuotias”, hän aloitti. ”Voi olla vanhempikin, sillä hän vaikuttaa aliravitulta. Ulkoisen väkivallan merkkejä ei näy, enkä voi sanoa kuolinsyystä nyt mitään. Mutta hän on varmasti ollut kuolleena useita päiviä. Mikä tarkoittaa luultavasti sitä, että...”

”Että hänet on laitettu veneeseen kuolleena”, Paula sanoi. ”Eikä ainakaan ennen toissa yön myrskyä, siinä tuo pökölö olisi varmasti keikannut ympäri.”

”Se on ruuhi”, Renko sanoi jurosti.

”Niin on”, sanoi pressua pitelevä konstaapeli. ”Ja harvinaisen taitavasti tehty. Katsokaa vaikka noita kaiverruksia.”

Renko syytti taskulampun ja kävi kyykkyyn tutkimaan veneen päätä. Paula kumartui ottamaan puhelimellaan kuvan tytön kasvoista. Hän lähetti sen saman tien Karhulle.

”Tekö tulitte paikalle ensimmäisenä?” Paula kysyi partio-poliisilta.

”Kyllä, satuttiin olemaan lähistöllä. Saakeli, kädet puuttuu”, konstaapeli sanoi ja laski pressun alemmas. ”Ehdittiin tähän rannalle odottamaan merivartioston tuloa. Siinä menikin aikaa, kun he eivät kuulemma heti osanneet päättää, miten tuo pitäisi kuljettaa maihin. Päätyivät hinaamaan ja joutuivat siksi ajamaan hyvin hitaasti, vaikka onkin näin tyyntä.”

Paula kuvitteli, miten ruuhi oli lipunut partioveneen perässä pienen tytön ruumis sisällään.

”Minusta oli kuitenkin parempi, etteivät ryhtyneet nostamaan uhria pois veneestä”, oikeuslääkäri sanoi nähdessään Paulan ilmeen.

”Me emme vielä tiedä, onko hän uhri”, Paula sanoi ja tiesi saivartelewansa.

Ruuhessa makaawa tyttö oli taatusti joutunut jonkin uhriksi, mutta ei vain vielä tiedetty, minkä tai kenen.

”Joka tapauksessa haluan, että hänet kuljetetaan täältä pois noin, ruuhen sisällä”, oikeuslääkäri sanoi.

”Niin minäkin”, Paula sanoi. ”Se on teknisen tutkinnankin kannalta parempi, ja tämä laiturii ei liity tapahtumiin mitenkään. Renko, varoita etukäteen teknistä tutkintaa ja hoida tänne kuljetus. Minä menen puhuttamaan sitä toista melojaa, joka ei ole shokissa.”

Renko mumisi jotakin vastaukseksi. Hän oli mennyt polvilleen ja osoitteli taskulampullaan ruuhen kaartuvan päädyn alle. Paula kääntyi noustakseen merivartioston alukseen ja huomasi, miten ihmisiä oli alkanut kerääntyä uimarannan puolelle lähelle vesirajaa, josta näki nyt suoraan laiturin päähän, kun konstaapeli oli laskenut pressun.

”Eikö kenelläkään ole matkassa jotain sermiä, jonka saisi tähän eteen?” hän kysyi tuskastuneena.

”Minulla on parikin, käyn hakemassa. Olisi pitänyt tehdä se heti”, oikeuslääkäri sanoi anteeksipyytävästi.

Merivartioston veneen nimi oli Tukki. Paula tarttui kaiteeseen ja ponnisti itsensä kannelle. Veneessä oli pieni avoin perätila, josta pääsi kajuuttaan. Ennen kuin Paula ehti tarttua kahvaan, ovi avautui.

”Hokkanen”, oven avannut mies esittäytyi möreällä äänellä. ”En haluaisi kiirehtiä, mutta meidän pitäisi päästä pian jatkaamaan matkaa.”

”Minä olen rikoskomisario Paula Pihlaja”, Paula sanoi. ”Teidän täytyy ilmoittaa esihenkilölle, että joudutte jäämään tänne vielä hetkeksi.”

”Vai niin”, Hokkanen sanoi ja näytti tyytymättömältä. ”Ei kai siinä sitten.”

”Ei niin”, Paula sanoi. ”Voinko tulla sisään?”

Hokkanen perääntyi peremmälle ahtaaseen kajuuttaan, jonka pienen pöydän ääressä istui kolme miestä. Yksi heistä nousi, esittäytyi Hokkasen kollegaksi ja siirtyi istumaan veneen ruorin taakse. Paula istuutui hänen paikalleen. Vastapäätä kyyhötti selvästi yhä viluissaan iäkäs mutta hyväkuntoisen näköinen mies, jonka hartioille oli myös levitetty avaruuslakana, vierellään toinen ambulanssin ensihoitajista. Miehestä huokui tässäkin tilanteessa tietynlaista varakkaan ihmisen ylimielisyyttä. Vaikka kaikki olivat taatusti veneen sisälle asti kuulleet, kuka Paula oli, hän esittäytyi uudestaan huolellisesti titteliä myöten. Paula oli oppinut jo ajat sitten, että tällaisten miesten kanssa tuli parhaiten toimeen, kun heille teki selkeästi tiettäväksi oman asemansa.

”Tapani Tuovinen”, mies sanoi ja ojensi kätensä. Se oli kuiva ja lämmin, kädenpuristus luja.

”Kuinka voitte?” Paula kysyi.

”Eihän minulla tässä mitään hätää ole”, Tuovinen sanoi. ”Kauhea juttu. Meilläkin on Anitan kanssa kolme lastenlasta, vanhin meni juuri kouluun. Voitte kuvitella, millainen järkytys oli löytää samanikäisen lapsen ruumis keskeltä merta.”

”Onko Anita siis tuolla ambulanssissa?”

”Kyllä, hän on vaimoni.”

”Ja te olitte melomassa näin aikaisin aamulla.”

”Kyllä. Ei siinä ollut mitään poikkeuksellista. Me olemme aina nousseet varhain, joka aamu viimeistään kuudelta”, Tuovinen sanoi ylpeyttä äänessään.

Kuuluu suuriin ikäluokkiin, Paula ajatteli, maatilán vanhin poika. Lähetetty yliopistoon, opiskellut laki- tai kauppatiedettä, päässyt nopeasti hyviin töihin. Tehnyt omaisuutensa ehkä rakennusalalla 1980-luvulla. Pitää kaikkea saavuttamaansa yksinomaan oman kovan työnsä tuloksena.

”Huomasin illalla säätiedotuksesta, että yön aikana tyyntyy, ja sain siksi houkuteltua Anitan kaveriksi”, Tuovinen jatkoi. ”Yleensä hän ei lähde mukaan enää tähän aikaan syksystä, pelkää kylmää vettä ja aallokkoa. Nyt kyllä harmittaa, että houkuttelin hänet mukaan. Olisi ollut parempi, että olisin löytänyt tuon... tuon lapsiraukan yksin.”

”Mihin aikaan lähditte liikkeelle ja mistä?” Paula kysyi.

”Kotirannasta puoli seitsemän aikoihin, kun alkoi kajastaa. Emme ehtineet meloa kuin kymmenisen minuuttia, kun Anita huomasi veneen ja lapsen. Sehän on muuten ruuhi tuo vene”, Tuovinen sanoi yhtä tietävästi kuin Renko aiemmin.

”Näittekö mitään tai ketään muuta merellä?” Paula kysyi kärkevästi.

”Emme, siis emme ennen kuin nämä merivartioston pojat tulivat paikalle. Minulla oli onneksi puhelin vesitiiviissä pussissa mukana, kuten aina. Soitin hätänumeroon ja koetin pitää kajakin lähellä ruuhaa mutta niin päin, ettei Anitan tarvitsisi koko ajan katsoa ruumista. Hän järkyttyi siitä kovasti ja olisi halunnut meloa heti rantaan.”

Tuovinen näytti äkkiä itsekin ensimmäistä kertaa järkyt-tyneeltä. Paula päätti päästää hänet vaimoineen lähtemään. Pariskuntaa ehdittäisiin kyllä jututtaa tarvittaessa myöhemmin.

”Te voitte varmaan poikkeuksellisesti viedä heidät kotiin”, Paula sanoi ensihoitajalle, joka nyökkäsi.

”Entä kajakki”, Tuovinen kysyi huolestuneena.

”Me pidämme sen nyt kyydissä ja viemme varikolle. Otamme yhteyttä, kun voit tulla hakemaan”, Hokkanen sanoi.

Tuovinen kiitti merivartijoita kädestä pitäen ja nosti Paulan kohdalla kätensä lippaan.

”Voisitteko näyttää kartalta, missä kohtasitte melojat ja ruuhen”, Paula pyysi Hokkaselta, kun ensihoitaja oli sulkenut kajuttan oven.

”Voin lähettää tarkat koordinaatit ja meidän yövuoron koko ajoreitin sähköisesti”, Hokkanen sanoi. ”Mutta haluatko, että näytän nyt ihan paperiselta kartalta?”

Paula nyökkäsi. Hänen oli vaikea hahmottaa ympäristöä veneen näytöiltä. Hokkanen katosi hetkeksi keulaan ja palasi kädessään nippu merikortteja, joista hän alkoi pöydän päällä selata esiin oikeaa karttaa. Löydettyään sen hän napsautti valot pöydän yläpuolella katossa olevaan lamppuun ja tökkäsi sormensa jonnekin valkoisen veden ja vihreiden maalänttien sekaan.

”Aika lailla tuossa.”

Sitten Hokkanen etsiskeli jostakin lyijykynän ja piirsi haalean rastin oikeaan kohtaan kartalle. Paula otti puhelimellaan kuvan ensin kauempaa ja sitten aivan läheltä, niin että vain rastia lähimmät saaret ja rannat mahtuivat näytölle.

”Havaitteko mitään vartiovuorollanne aiemmin yöllä?” Paula kysyi.

”Hiljaista oli”, Hokkanen sanoi. ”Olimme melko lähellä keskustan edustalla, kun hälytys tuli. Ambulanssihelikopteri oli hälytetty, mutta mekin näimme heti, että lapsi on ollut kuolleena jo jonkin aikaa, joten helikopteri käännytettiin takaisin.”

”Hinasitte ruuhen kuulemma koko matkan tänne asti. Miten paljon jouduitte koskemaan siihen tai ruumiiseen?”

”Minä kosketin tytön otsaa. Se oli jääkylmä, mutta kokeilin varmuuden vuoksi pulssin. Koska oli tyyntä, päätimme hinata. Ajattelin, että aiheutamme siten vähiten vahinkoa todisteille. Ruuhi vaikutti siihen tarpeeksi tukevalta, ja se on lisäksi hyvin raskas. Pelkäsin, että ruumis putoaa mereen, jos alamme nostaa sitä. Tässä rannassa vasta ujutimme liinat alle ja vinsasimme laiturille. Ei meillä ollut oikein mitään valmista sapluunaa tällaiseen tilanteeseen”, Hokkanen selitti.

”Ymmärrän. Ihan hyvin toimittu”, Paula sanoi. ”Meidän täytyy nyt saada ruumis ja vene pois täältä rannalta ja tarkempiin tutkimuksiin mahdollisimman nopeasti. Mutta tarvitsemme teidän apuanne vielä ainakin siinä vaiheessa, kun haarukoidaan ruuhen mahdollista vesillelaskupaikkaa.”

Hokkanen nyökkäsi mutta näytti epäroivältä. Hän vilkaisi toista merivartijaa, joka oli syventynyt tutkimaan puhelintaan. Sitten hän sanoi ääntään madaltaen:

”Mistä tässä oikein on kysymys?”

”Mitä tarkoitat?” Paula kysyi hiljaa.

”Sitä, että tuo tyttöhän on laitettu veneeseen kuolleena mekko päällä ja tukka leteillä kuin jossain ihme rituaalissa. Mistä sinä luulet, että tässä on kyse?”

”En tiedä. Minulla ei ole mielikuvitusta”, Paula sanoi.

Hän piti kasvonsa peruslukemilla niin pitkään, että Hokkanen meni hämilleen.

”Äh, anteeksi, se oli vain huono vitsi”, Paula pehmensi. ”Mutta en todellakaan tiedä, mistä tässä on kysymys.”

Hokkanen nyökkäsi tuskin näkyvästi ja katsoi Paulan ohi ulos ikkunasta. Paula kääntyi itsekin katsomaan laiturin päähän. Renko oli hakenut kameran ja kuvasi ruuhen päätyä vatsallaan maaten. Oikeuslääkäri oli jo siirtynyt kauemmaksi ja riisunut suojavaatteensa.

Ruuhun sisältä pilkotti vain hiukan valkoista kangasta, tytön ohutta mekkoa. Paulaa värisytti, kun hän ajatteli lokakuista merta, jonka hyiseen syliin lapsi oli laskettu ajelehtimaan.

Täytyihän jonkun jossain silti kaivata häntä?

4

Karhu katsoi Paulan lähettämää kuvaa tietokoneensa ruudulla. Hän oli jo käynyt rutiininomaisesti läpi kaikki kouluikäisten ja sitä nuorempien lasten katoamisilmoitukset. Se oli nopeasti hoidettu, sillä niitä ei ollut paljon.

Vanhoja katoamisilmoituksia oli itse asiassa niin vähän, että Karhu muisti jokaisen ja oli tiennyt jo etukäteen, ettei ruuhen tyttöä löytyisi niiden joukosta. Poliisin tietojärjestelmässä oli noin neljäsataa kokonaan kateisiin jäänyttä ihmistä, joista alle 15-vuotiaita oli vain parikymmentä. Ne olivat käytännössä kaikki tapauksia, joissa vanhempi oli vienyt lapsen pois Suomesta ilman toisen vanhemman lupaa.

Viimeisen kahden kuukauden aikana Suomessa oli kyllä ilmoitettu kadonneeksi toistakymmentä kouluikäistä lasta, mutta he kaikki olivat löytyneet nopeasti. Edellisellä viikolla yksi viisi-vuotias oli ujuttautunut espoolaisen päiväkodin pihalta aidan ali karkuun ja löytynyt kahdeksan tunnin päästä ostoskeskuksesta kahden vanhan alkoholistin seurasta. Pultsarit olivat käyneet ostamassa pojalle pillimehun, kun tälle oli tullut jano. Siitä oli kerrottu samassa iltapäivälehden jutussa, jossa pojan vanhemmat olivat uhanneet haastaa päiväkodin ja kaupungin oikeuteen.

Äskettäin kadonneeksi ilmoitettuja teini-ikäisiä oli kyllä useampikin yhä etsinnässä, mutta he olivat tyypillisesti nuorisokodeista karanneita hatkanuoria ja ruuhen tyttöön nähden jo selvästi liian vanhoja.

Oli tietysti mahdollista, ettei tytön katoamista ollut vielä huomattu. Karhukin tosin näki valokuvasta, että tyttö oli ollut kuolleena vähintään vuorokauden. Paulan lähettämän viestin mukaan ruumiissa ei ollut ainakaan vielä havaittu ulkoisen väkivallan merkkejä. Karhu oli silti laittanut hakuun kaikki järjestyspoliisin viikon sisällä saamat kotihälytystehtävät – ensi alkuun vain Uudellamaalla, sillä niissä kyllä riittäisikin sitten perattavaa.

Tyttö oli kovin laiha, hänen poskensa olivat kuopalla. Mutta erityisesti tytön letit kammottivat Karhua. Ne olivat niin siistit ja taiten tehdyt, valkoiset lettinauhat hohtivat puhtaina ja näyttivät silitetyiltä, eikä punoksista ollut irronnut yhtäkään suortuvaa. Tämä lapsi ei ollut leikkinyt tai juossut enää sen jälkeen, kun hänen hiuksensa oli letitetty – siitä Karhu oli varma. Hän oli nähnyt, miten siskon vilkkaiden kaksostyttöjen kampaukset olivat häissä ja hautajaisissa sekaisin jo ennen ruokailua.

Joku oli pukenut ja kammannut tytön kauniisti vasta tämän kuoleman jälkeen, ennen kuin hänet oli asetettu ruuhen ja jätetty meren armoille.

Karhu syötti Paulan lähettämän kuvan kasvojentunnistusohjelmaan, mutta haku ei tuottanut tulosta. Hän huokaisi ja katsoi listaa poliisin viikon aikana Uudellamaalla saamista kotihälytyksistä. Niitä oli toistasataa.

Kotihälytysten läpikäyminen oli ensin tuntunut hyvältä idealta. Mutta Karhulla oli välillä niin kova tarve todistaa Paulalle pätevyytään, että hän huomasi tekevänsä siksi joskus yllöntejä, käyttävänsä valtavasti aikaa johonkin turhantarkkaan